

باسمه تعالی

اداره آموزش و پرورش ناحیه یک شیراز
مجتمع آموزشی فرهنگی غیر دولتی امام رضا (ع)

دوره ابتدایی پسرانه

نام و نام خانوادگی: ..... سوالات ادبیات پایه ششم شعبه: ..... تاریخ: ۹۶/۱/....

۱- جاهای خالی را کامل کنید .	
الف- وقتی درباره ی مطلبی به طور غیر مستقیم صحبت می کنیم به آن ..... می گوئیم.	
ب- ..... به شعری گفته می شود که همه ی ابیات آن یک وزن و دو مصراع هر بیت ، قافیه ای جداگانه دارند .	
۲- در پایان جمله ی زیر ، کدام علامت را بگذاریم ؟ « تا به حال دانش آموزان مدرسه ی شاهد را دیده ای »	
الف- (.)	ب- (؟)
ج- (!)	د- (،)
۳- کلمه های و عبرت های مربوط به هم را به یک دیگر وصل کنید ؟	
الف- مانند کردن کسی یا چیزی به کسی یا چیز دیگر	* * گزارش
ب- مجموعه ی یک یا چند کلمه که پیام کاملی را از گوینده به شنونده برساند .	* * مبالغه
ج- بزرگنمایی در بیان حوادث و رویدادها	* * تشبیه
د- نوشته ای که نویسنده در آن به توضیح جزئیات ، شنیده ها و دیده ها می پردازد.	* * جمله
۴- ردیف و قافیه را در بیت زیر مشخص کنید . پناه بلندی و پستس تویی همه نیستند ، آنچه هستی تویی قافیه : ..... ردیف :	
۵- جمله های زیر را به نثر ساده بنویسید .	
الف- دوست همی طلب و دوستان کهن را بر جای همی دار	
ب- نخست کسی ، من باشم که بد گرَوم	
ج- دو چندان که می گویی ، می شنو	
۶- نقش دستوری کلمه های مشخص شده را بنویسید؟ دهقان <u>چو</u> <u>تنور</u> خود ، از این <u>هیمه</u> بر <u>افروخت</u> .	
۷- در عبارت های آرایه های ادبی (تشبیه ، جان بخشی و مبالغه) مربوط به هر جمله را بنویسید .	
الف- مثل باد در صحرا درشتاب بودی تو (.....)	
ب- خروشید و جوشید و بر کند خاک ز سمش زمین شد همه چاک چاک (.....)	
ج- خندد برو شعله که از دست که نالی ؟ (.....)	

۸- بیت زیر را به زبان ساده بنویسید .

برگ درختان سبز در نظر هوشیار
هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

۹- متن زیر را تاسه سطر ادامه دهید و کامل کنید .

در نمایشگاه کتاب گنج ایستاده بودم و می خواستم هر چه سریعتر با ناشر صحبت کنم و کتاب .....

.....

.....

.....

۱۰- درباره ی (کردار نکو کن که نه سودی است ز گفتار) یک بند یا داستان کوتاه بنویسید .

۱۱- درباره یکی از موضوعات بیندیشید و یک متن بنویسید . (زبان فارسی) (پدر)

۱۲- برای هریک از کلمات زیر دو هم خانواده بنویسید .

فاضل : ..... لطف : .....

۱۳- کدام کلمه با بقیه متفاوت است (از لحاظ وزنی)

پاره - کلاه - خنده - اشاره

۱۴- مترادف کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده است را بنویسید.

اگر در میان طعام به آب حاجت افتد به شتاب نخورد .

آدمی باید که سخنان گزار و محال نگوید .

۱۵- برای هریک از کلمات یک جمع بنویسید.

عجیب : ..... ظاهر : .....

۱۶- شکل صحیح کلمات را انتخاب کنید .

درباره پدیده ها ، شنیده ها ، خوانده ها پیرسیم و از پرسیدن (نهراسیم - نحراسیم) یکی از زیباترین بخش های شاهنامه هفت (خوان - خان) رستم است .
دهخدا در دوران (حیاط - حیات) خود مفصل ترین کتاب لغت فارسی را نوشت .

۱۷- مخالف کلمات زیر را بنویسید.

محنت : .....
ظاهر : .....

۱۸- جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید .

شهید دریا قلی سورانی یکی از دلاوران دوران ..... مقدس بود که در نخستین ماه های جنگ .....
با فداکاری شگفت انگیز خود ، مانع ..... شهر آبادان شد.

۱۹- دستور کار (الف) جملات درست و نادرست را مشخص کنید.

درست	نادرست	۱. مصراع : « ناله ی موزون مرغ ، بوی خوش لاله زار » دارای یک فعل است .
☐	☐	۲. در مصراع « آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی » شبه جمله وجود دارد.
☐	☐	۳. رابطه ی « غریبه و آشنا » مانند رابطه ی « سرد و گرم » است .
☐	☐	۴. عبارت « بدان ، ای پسر که مردمان تا زنده اند از دوستان ناگزیر ند » چهار جمله است .

۲۰- دستور کار (ب) هر واژه را به معنی مناسب آن وصل کنید .

ادب‌ار	روزگار
فرجام	تیره بختی
مشفق	پایان
محنت	دلسوز
	لایق
	رنج

۲۱- دستور کار (ج) گزینه ی درست را انتخاب کنید .

۱- کدام یک از ترکیب های زیر وصفی است ؟

الف- معرفت آفریدگار   ب- تیشه ی نجار   ج- میوه ی هنر   د- باد بهاری

۲- در کدام گزینه همه ی واژه تشکیل شده است ؟

الف- زمستان ، درختان ، مرغزار   ب- گل ها ، کبوتران ، آسمان
ج- درختان ، نیاکان ، کُتب   د- بهاران ، گریان ، مردان

۳- در کدام گزینه نهاد ، از یک واژه تشکیل شده است ؟

- الف- از جور تبر ، زار نبالید سپیدار
ب- تا شام نیفتاد صدای تبر از گوش
ج- ناچیزی تو کرد بدین گونه تو را خوار
د- شد توده در آن باغ ، سحر هیمه ی بسیار

۴- در همه ی گزینه ها تمام کلمات با هم خانواده هستند به غیر از .....

- الف- معتدل ، تعدیل ، عدالت
ب- قاطع ، قطعه ، مقطّع
ج- اعمال ، عامل ، عالم
د- محفوظ ، حافظ ، حفاظت

۲۲- کامل کنید .

۱- اگر رود خانه ای را مانند یک انسان تصور کنیم و از زبان او حرف بزنیم ، به این شیوه سخن ..... می گویند.

۲- کلمه های مشخص شده در بیت « شیخ ، خندید و بگفتش ای سلیم این درخت علم باشد ای علیم » نقش ..... دارند .

۳- در جمله ی « شهید مثل یک نمره ی بیست است » قسمت سوم تشبیه ..... می باشد .

۲۳- جمله های زیر را به نثر ساده بنویسید.

الف- تعللی می آرد تا دیگران نیز فارغ شوند .

ب- عالمی را پرسیدند : چگونه رسیدی بدین منزلت در علوم

۲۴- نقش دستوری کلمه های مشخص شده را بنویسید .

آن شاخ که سر بر کشد و میوه نیارد .

۲۵- برداشت خود را از ضرب المثل « مشک آن است که خود ببوید ، نه آنکه عطار بگوید » در یک بند بنویسید ؟

۲۶- دو بیت زیر را به نثر ساده بازنویسی کنید .

جز دانش و حکمت نبود میوه ی انسان
ای میوه فروش هنر این دکه و بازار
از گفته ی ناکرده و بیهوده چه حاصل
کردار نکو کن که نه سو دیست زگفتار

۲۷- از دو موضوع زیر یکی را انتخاب کرده و حداقل در دو بند درباره ی آن بنویسید .
 الف- داستان یک ماهی کوچک که در تور ماهی گرفتار شده را طوری بنویسید که ماهی سرانجام ، ماهی گیر را دچار در دسر کند.

ب- سرنوشت درختی را که به میز و نیمکت ، تبدیل شده از زبان خودش بنویسید.

۲۸- جملات صحیح و غلط را با علامت (x) مشخص کنید .
 الف- علامت سوال (؟) در پایان جملات تعجبی و عاطفی به کار می رود .
 ب- یکی از راه های تمرین در نویسندگی ، نوشتن شرح حال است .

ص   غ

۲۹- جاهای خالی را کامل کنید .
 الف- عبارتی کوتاه که در بردارنده ی نکته یا پندی است که میان مردم رایج است ..... نامیده می شود .
 ب- وقتی درباره ی مطلبی به طور پوشیده صحبت می کنیم به آن ..... می گوئیم .

۳۰- گزینه مناسب را با علامت (x) مشخص کنید.
 الف- هنگام نوشتن به چه نکاتی باید توجه داشته باشیم.
 ا) از کاربرد کلمه های گفتاری خوداری کنیم .
 ب) از تکرار کلمه ها پرهیزیم .
 ۳) ساده و خوانا بنویسیم .
 ۴) همه ی موارد

ب- کدام عبارت نثر قدیمی نیست .
 ا) آدمی ، باید که بسیار نگوید
 ب) بدان که آفات زبان بسیار است
 ۳) از راه دوری آمده بود
 ۴) نیکویی گوئید و نیکوکاری کنید .

۳۱- با توجه به کلمات جدول را کامل کنید. « زمستان ، آفات ، تصویر ، حواس »

	جمع
	مفرد

۳۲- در عبارت زیر آرایه های ادبی (تشبیه ، جان بخشی ، مبالغه) مربوط به هر جمله را بنویسید.
 الف- در ورزشگاه جای سوزن انداختن نبود. (.....)
 ب- دلش مانند دریا نرم و لطیف بود. (.....)
 پ- گفتش تبر آهسته که جرم تو همین بس. (.....)

۳۳- جمله ی زیر را به نثر ساده بنویسید.
مشاورت کردن در کارها از قوی رأیی مردم باشد.

۳۴- متن زیر را به دلخواه تا یک سطر ادامه دهید.
هوا گرم تر شده بود. خورشید هر لحظه .....

۳۵- ضرب المثل مربوط به این جمله را بنویسید.
(اگر کسی مهارت یا هنری دارد باید خودش آن را نشان دهد تا همه از آن آگاه شوند نه این که دیگران از او تعریف کنند.)

۳۶- از سه موضوع زیر یکی را به دلخواه انتخاب کنید و درباره ی آن بنویسید.
۱. یکی از خاطرات زیبای خود را بنویسید.
۲. خود را به جای یکی از اشیاء (قلم ، کوه ، دریا و .....) گذاشته و از زیان او سخن بگویید.
۳. منظره ی یک روز بارانی یا برفی را توصیف کنید.

۳۷- بیت زیر را به زبان ساده معنی کنید.

شکر داریم کز طفولیت
درس حب الوطن ، همی خوانیم

۳۸- جاهای خالی را با انتخاب و گذاشتن حرف مناسب پر کنید. (به معنای واژه ها توجه کنید)
بح.....: گفتگو کردن (س . ص . ث)   ار ..... با .....: به هم ربط داشتن (ت . ط)
شخ.....یت : ویژگی فردی هر کس (س . ص . ث)   شبا ..... ت : همانند بودن (ح . ه)

۳۹- زیر کلمه ی درست خط بکشید.

- همواره باید (سپاس گذار / سپاس گزار) نعمت های خداوند باشیم.
- نوشته ی غیر شعر را (نصر / نثر / نسر)

۴۰- واژه های زیر را با (ان) جمع ببندید.

بیگانه : .....   جوان : .....   دانا: .....   با وفا : .....

۴۱- مفرد کلمات زیر را بنویسید.

ظروف : .....   آداب : .....   علل : .....   فضلا: .....

۴۲- متضاد واژه های زیر را بنویسید.

فایده $\neq$ .....   ظاهر $\neq$ .....

۴۳- کدام واژه با واژه های دیگر متفاوت است؟

الف- مطلوب   ب- باطل   ج- طالب   د- مطلب

۴۴- با توجه به معنی کلمات زیر (درست) یا (نادرست) بودن هریک را مشخص کنید.

نادرست	درست
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

الف- عامرانه : دستوری

ب- ثنا : ستایش

ج- خار : پست و حقیر

د- راغب : علاقمند

۴۵- در جمله ی زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ آن ها را پیدا کنید و درستشان را در جای خالی بنویسید.

فاطمه به نماینده گی از گروه خود بر خواست و گفت : (ما فکر می کنیم ارزش هرچیز به اندازه ی نقش
و عملکرد مفید آن است) ..... ، ..... ، .....

۴۶- واژگان زیر با شکل مناسب (-م) یا (ام) ترکیب کنید و در جدول بنویسید.

واژه	- م	ام
سرزمین		
شناسنامه		
طعام		
صمیمی		

۴۷- با توجه به متن درس جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.
بدان که آ ..... زبان بسیار است و ..... ن های آن بی شمار ؛ از این است که ..... ب
خاموشی و فواید آن بی نهایت بود و هر که خاموشی اختیار کند، ..... گار شود.

سال ۹۶ بر شما گل‌های امام رضا (ع) مبارک باد

